ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (tretia komora)

zo 6. októbra 2009 *

Vo veci C-438/07,

ktorej predmetom je žaloba o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES, podaná 18. septembra 2007,

Komisia Európskych spoločenstiev, v zastúpení: I. Koskinen, L. Parpala, M. Patakia a S. Pardo Quintillán, splnomocnení zástupcovia, s adresou na doručovanie v Luxemburgu,

žalobkyňa,

proti

Švédskemu kráľovstvu, v zastúpení: A. Falk, splnomocnená zástupkyňa,

žalovanému,

* Jazyk konania: švédčina.

ktorého v konaní podporuje:

Fínska republika, v zastúpení: J. Heliskoski a A. Guimaraes-Purokoski, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastník konania,

SÚDNY DVOR (tretia komora),

v zložení: predseda tretej komory A. Rosas, sudcovia A. Ó Caoimh, J. Klučka, U. Lõhmus a A. Arabadjiev (spravodajca),

generálna advokátka: J. Kokott,
tajomník: C. Strömholm, referentka,

so zreteľom na písomnú časť konania a po pojednávaní z 19. februára 2009,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky na pojednávaní 26. marca 2009,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Svojou žalobou Komisia Európskych spoločenstiev žiada, aby Súdny dvor určil, že Švédske kráľovstvo si tým, že nezabezpečilo, aby najneskôr do 31. decembra 1998 všetky vypúšťania z čističiek komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s populačným koeficientom (p. k.) viac ako 10 000 vylievajúce sa priamo do citlivých oblastí alebo ich povodí zodpovedali relevantným predpisom prílohy I smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd (Ú. v. ES L 135, s. 40; Mim. vyd. 15/002, s. 26), zmenenej a doplnenej smernicou Komisie 98/15/ES z 27. februára 1998, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 91/271/EHS, pokiaľ ide o niektoré požiadavky stanovené v jej prílohe I (Ú. v. ES L 67, s. 29; Mim. vyd. 15/004, s. 27, ďalej len „smernica 91/271“), nesplnilo povinnosti vyplývajúce z článku 5 odsekov 2, 3 a 5 smernice Rady 91/271/EHS.

Právny rámec

Dohovor o ochrane morského prostredia oblasti Baltského mora

2 Európske spoločenstvo je spolu s niektorými z členských štátov a s Ruskou federáciou signatárom Dohovoru o ochrane morského prostredia oblasti Baltského mora (Helsinský dohovor v revidovanom znení z roku 1992) (Ú. v. ES L 73, 1994, s. 20; Mim. vyd. 11/019, s. 292, ďalej len „dohovor o Baltskom mori“), prijatého rozhodnutím Rady 94/157/ES z 21. februára 1994 o uzavretí Dohovoru o ochrane morského prostredia v oblasti Baltského mora (Helsinského dohovoru v revidovanom znení z r. 1992) (Ú. v. ES L 73, s. 19; Mim. vyd. 11/019, s. 291).

Právna úprava Spoločenstva

3 Podľa znenia jej článku 1 sa smernica 91/271 týka zberu, čistenia a vypúšťania komunálnych odpadových vôd a čistenia a vypúšťania odpadovej vody z určitých priemyselných odvetví a jej cieľom je chrániť životné prostredie pred nepriaznivými vplyvmi vypúšťania uvedenej odpadovej vody.

4 Článok 2 tejto smernice stanovuje:

„Na účely tejto smernice:

1. ‚komunálne odpadové vody': odpadové vody z domácností alebo zmes odpadových vôd z domácností s priemyselnou odpadovou vodou a/alebo splaškovou dažďovou vodou;

…

4. ‚aglomerácia': je oblasť, v ktorej sa osídlenie alebo hospodárska činnosť natoľko koncentrujú, že je opodstatnené odvádzať z nich komunálne odpadové vody do čističky komunálnych odpadových vôd alebo na miesto ich konečného vypúšťania;

5. ‚zberný systém': je systém kanálov, ktoré zbierajú a odvádzajú komunálnu odpadovú vodu;

6. ‚1 p. k. (populačný koeficient)‘: je množstvo organického biologicky odbúrateľného znečistenia vyjadrené hodnotou ukazovateľa na biochemickú spotrebu kyslíka za prvých päť dní (BOD5) ekvivalentnou 60 g za deň;

…

8. ‚sekundárne čistenie‘: je čistenie komunálnych odpadových vôd zahŕňajúce vo všeobecnosti biologické čistenie a sekundárne usadzovanie alebo iný proces, ktorý spĺňa požiadavky stanovené v tabuľke 1 prílohy 1;

9. ‚primerané čistenie‘: je spracovanie komunálnej odpadovej vody akýmkoľvek procesom a/alebo systémom likvidácie, ktorým sa zabezpečí, že sa splnia kvalitatívne ciele zberných vôd a príslušné ustanovenia tejto a ďalších smerníc spoločenstva;

…

11. ‚eutrofizácia‘: je obohacovanie vody živinami, najmä zlúčeninami dusíka a fosforu, ktoré spôsobuje zvýšený rast rias a vyšších rastlinných foriem, čím môže dôjsť k nežiaducemu zhoršovaniu biologickej rovnováhy a kvality tejto vody;

…

13. ‚pobrežné vody': sú vody mimo čiary odlivu alebo vonkajšej hranice estuária."

5 Všeobecné predpisy uplatniteľné na odpadové vody, ktorých sa týka uvedená smernica, sa uvádzajú v jej článku 4, ktorý vo svojom odseku 1 stanovuje:

„Členské štáty zabezpečia, že komunálne odpadové vody vstupujúce do zberných systémov prejdú pred vypustením sekundárnym čistením alebo ekvivalentným čistením…"

6 Článok 5 smernice 91/271 stanovuje:

„1. Na účely odseku 2 členské štáty identifikujú do 31. decembra 1993 citlivé oblasti podľa kritérií stanovených v prílohe II.

2. Členské štáty zabezpečia, že komunálne odpadové vody vstupujúce do zberných systémov prejdú pred vypustením v citlivých oblastiach náročnejším čistením ako tým, ktoré je uvedené v článku 4, najneskôr do 31. decembra 1998 pre všetky vypúšťania z aglomerácií s viac ako 10 000 p. k.

3. Vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd uvedené v odseku 2 musí spĺňať príslušné požiadavky v oddiele B prílohy I. …

…

5. Vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd, ktoré sú umiestnené v príslušných oblastiach povodia citlivých oblastí a ktoré prispievajú k znečisteniu týchto oblastí, podlieha odsekom 2, 3 a 4.

…“.

7 Odseky 2 a 3 prílohy I B tejto smernice sú formulované takto:

„2. Vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd podliehajúce čisteniu v súlade s článkom 4 a 5 spĺňa požiadavky uvedené v tabuľke 1.

3. Vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd do tých citlivých oblastí, ktoré podliehajú eutrofizácii, ako je stanovené v prílohe II A a), navyše spĺňa požiadavky uvedené v tabuľke 2 tejto prílohy.“

8 Tabuľka 2 uvedenej prílohy I znie takto:

„Tabuľka 2: Požiadavky na vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd do citlivých oblastí, ktoré podliehajú eutrofizácii, stanovené v prílohe II A a). V závislosti od

miestnej situácie sa môžu uplatňovať požiadavky na jeden alebo na obidva ukazovatele. Použijú sa hodnoty koncentrácie alebo percent zníženia.“

9 Podľa druhého riadku tejto tabuľky musí celkové množstvo dusíka predstavovať maximálnu koncentráciu 15 mg/l pre aglomerácie, ktorých p. k. sa nachádza medzi 10 000 a 100 000, a 10 mg/l pre väčšie aglomerácie, alebo byť predmetom minimálneho percentuálneho zníženia o 70 až 80 %.

10 Príloha II A písm. a) druhý pododsek smernice 91/271 stanovuje:

„Pri posudzovaní toho, ktoré živiny by sa mali znížiť pri ďalšom čistení, sa môžu zohľadniť nasledujúce prvky:

i) jazerá a potoky siahajúce do jazier/rezervoárov/uzavretých zálivov, pri ktorých sa zistila slabá výmena vody a kde môže nastať zhromažďovanie. V týchto oblastiach sa musí zahrnúť odstraňovanie fosforu, pokiaľ sa nedá preukázať, že odstraňovanie nemá účinok na úroveň eutrofizácie. Tam, kde sa robí vypúšťanie z veľkých aglomerácií, sa môže posúdiť tiež odstraňovanie dusíka;

ii) estuáriá, zálivy a iné pobrežné vody, pri ktorých sa zistila slabá výmena vody alebo ktoré prijímajú veľké množstvá živín. Výtoky z malých aglomerácií majú [Vypúšťanie z malých aglomerácií má — *neoficiálny preklad*] obvykle menší význam v takýchto oblastiach, ale pre veľké aglomerácie je potrebné začleniť odstraňovanie fosforu a/alebo dusíka, pokiaľ sa nedá preukázať, že odstraňovanie nemá účinok na úroveň eutrofizácie.“

Vnútroštátna právna úprava

11 Z opisu vnútroštátnej právnej úpravy predloženého v písomných podaniach Švédskeho kráľovstva vyplýva, že všetky činnosti, ako aj opatrenia, ktoré majú nezanedbateľný význam pre životné prostredie, patria do pôsobnosti švédskeho zákonníka životného prostredia (miljöbalken). Okrem toho každá švédska čistička čistiaca komunálne odpadové vody aglomerácií s p. k. viac ako 2 000 musí disponovať povolením, ktoré sa vydáva po posúdení z prípadu na prípad. Počas skúmania žiadosti o povolenie sa vykonáva celkové hodnotenie stavu spádovej oblasti, ktoré sa zakladá na kumulovanom vypúšťaní pochádzajúcom zo všetkých zdrojov, ako aj na posúdení účinkov vypúšťania po prúde.

Konanie pred podaním žaloby

12 V roku 1994 Švédske kráľovstvo identifikovalo všetky svoje vody ako citlivé oblasti. V rokoch 1998 a 2000 Švédsko potvrdilo túto identifikáciu Komisii. Okrem toho tento členský štát uviedol, že používal eutrofizáciu ako kritérium a že to boli masy predmetných vôd, ktoré umožňovali určiť typ požadovaného čistenia. Podľa názoru Švédskeho kráľovstva v zmysle kritérií uvedených v prílohe II A písm. a) bodoch i) a ii) smernice 91/271 je celé švédske územie citlivé na eutrofizáciu alebo na nebezpečenstvo eutrofizácie z dôvodu vypúšťania fosforu.

13 Dňa 23. októbra 2002 Komisia zaslala Švédskemu kráľovstvu výzvu z dôvodu, že tento členský štát sa nepodriadil povinnostiam, ktoré mu vznikajú podľa článku 5 smernice 91/271. Nesplnenie povinnosti vyplýva zo skutočnosti, že všetky vypúšťania z čističiek komunálnych odpadových vôd v citlivých oblastiach neboli v súlade s požiadavkami uvedenými v prílohe I B uvedenej smernice. Švédske kráľovstvo bolo povinné dosiahnuť súlad s uvedenými požiadavkami, ktoré sa uplatňovali na všetky vypúšťania z čističiek komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ako aj na všetky vypúšťania z čističiek nachádzajúcich sa v povodiach citlivých oblastí, najneskôr 31. decembra 1998.

14 Vo svojej odpovedi z 5. februára 2003 Švédske kráľovstvo zamietlo tvrdenia Komisie a uviedlo, že sa podriadilo smernici 91/271. Švédske orgány zastávali názor, že nebolo potrebné pristúpiť k odstraňovaniu dusíka obsiahnutého vo vodách vypúšťaných do Baltského mora čističkami čistiacimi komunálne odpadové vody pochádzajúce z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktoré sa nachádzajú v oblastiach na sever od obce Norrtälje. Okrem toho zastávali názor, že vypúšťanie dusíka pochádzajúce z čističiek komunálnych odpadových vôd ostatných aglomerácií s p. k. viac ako 10 000 v centrálnom a južnom Švédsku neprispieva k eutrofizácii pobrežných vôd, pretože po ceste medzi zdrojom znečistenia a morom cez povodie dochádza k dostatočnému prirodzenému zachytávaniu dusíka.

15 Dňa 1. apríla 2004 Komisia zaslala Švédskemu kráľovstvu odôvodnené stanovisko, v ktorom uviedla vedecké štúdie potvrdzujúce, že odstraňovanie dusíka, ktorý obsahujú vody vypúšťané do Botnickej zátoky a Botnického mora, malo dopad na úroveň eutrofizácie v samotnom Baltskom mori. Komisia uvádzala, že všetky vody vypúšťané do Baltského mora, vrátane Botnickej zátoky a Botnického mora, čističkami komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000 musia byť predmetom odstraňovania nimi obsahovaného fosforu, ako aj dusíka.

16 Komisia okrem toho zastávala názor, že vypúšťanie dusíka čističkami komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000 v centrálnom a južnom Švédsku prispieva k znečisteniu Baltského mora, ktoré je citlivou oblasťou. V tejto súvislosti poznamenala, že prirodzené zachytávanie v povodiach nie je akceptovateľnou metódou zníženia zaťaženia pobrežných oblastí dusíkom.

17 Švédske kráľovstvo odpovedalo na odôvodnené stanovisko Komisie listami zo 14. a 22. júna 2004, uvádzajúc, že hoci je v zmysle smernice 91/271 členský štát vedený k zaujatiu stanoviska k oblastiam, ktoré sú citlivé na eutrofizáciu, musí tiež posúdiť, aké živiny k eutrofizácii prispievajú. Pokiaľ tento členský štát zaujal stanovisko k tomuto bodu, musí dbať o to, aby v závislosti od miestnej situácie bolo vykonané náročnejšie čistenie dusíka a/alebo fosforu. Švédske kráľovstvo okrem iného zdôraznilo, že členské štáty si mohli zvoliť metódu, ktorú chceli použiť na odstraňovanie dusíka z komunálnych odpadových vôd. Smernicu 91/271 je teda

potrebné vykladať v tom zmysle, že prirodzené zachytávanie môže byť zohľadnené ako metóda odstraňovania dusíka z komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z vnútrozemia, ktoré sú vypúšťané do riek a potokov a následne sa vlievajú do citlivých pobrežných oblastí.

18 Keďže Komisiu odpoveď Švédskeho kráľovstva na toto odôvodnené stanovisko neuspokojila, podala túto žalobu.

19 Uznesením predsedu Súdneho dvora z 28. januára 2008 bolo Fínskej republike povolené vstúpiť do konania ako vedľajší účastník podporujúci návrhy Švédskeho kráľovstva.

O žalobe

Argumentácia účastníkov konania

20 Švédske kráľovstvo rozdelilo 141 čističiek komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktoré vypúšťajú odpadové vody priamo do citlivých oblastí alebo ich povodí, do piatich skupín, ktoré sú uvedené v prvých piatich prílohách jeho vyjadrenia k žalobe.

21 Tento členský štát vo svojej duplike spresnil, že je potrebné opraviť zaradenie 5 z týchto 141 čističiek. Preto čističky aglomerácie Kristianstad na jednej strane a Jönköping a Huskvarna, ktoré predstavujú jednu a tú istú aglomeráciu, na strane druhej musia byť odstránené z prílohy 1 vyjadrenia tohto členského štátu k žalobe a pridané do prílohy 3

tohto vyjadrenia. Čistička Lysekil musí byť odstránená z prílohy 1 a pridaná do prílohy 2 uvedeného vyjadrenia. Nakoniec čistička Hammarö musí byť odstránená z prílohy 2 vyjadrenia Švédskeho kráľovstva k žalobe a pridaná k prílohe 1 tohto vyjadrenia.

22 Po prvé príloha 1 vyjadrenia Švédskeho kráľovstva k žalobe, v znení zmien uskutočnených v duplike (ďalej len „zmenená príloha 1“), uvádza zoznam čističiek, ktoré tento členský štát považuje za vyhovujúce požiadavkám smernice 91/271. Vo vzťahu k uvedeným čističkám je nesplnenie povinnosti nedôvodné, pretože všetky tieto čističky disponujú špecifickým zariadením na odstraňovanie dusíka, ktoré spĺňa požiadavky tejto smernice. Komisia sa obmedzuje na konštatovanie, že čističky Eslöv, Kristianstad a Jönköping v rozpore s uvedenou smernicou neodstraňujú dusík z komunálnych odpadových vôd, ktoré čistia.

23 Po druhé, pokiaľ ide na jednej strane o čističky, ktoré sú uvedené v prílohe 2 vyjadrenia Švédskeho kráľovstva k žalobe, v znení zmien uskutočnených v duplike (ďalej len „zmenená príloha 2“), a na druhej strane o čističky, ktoré sú uvedené v prílohe 3 uvedeného vyjadrenia k žalobe, v znení zmien uskutočnených v duplike (ďalej len „zmenená príloha 3“), Komisia uvádza, že akceptuje stanovisko Švédskeho kráľovstva, podľa ktorého uvedené čističky nespĺňajú predpisy smernice 91/271, pretože prvé čističky nie sú vybavené na odstraňovanie dusíka a druhé čističky dusík z komunálnych odpadových vôd, ktoré čistia, neodstraňujú dostatočne.

24 Po tretie, pokiaľ ide o čističky uvádzané v prílohe 5 vyjadrenia Švédskeho kráľovstva k žalobe, Komisia ich odlišuje podľa toho, či vypúšťajú odpadové vody priamo alebo nepriamo do Botnickej zátoky a priamo alebo nepriamo do Botnického mora. Komisia zastáva názor, že pretože väčšia časť švédskych vnútrozemských vôd sa vlieva do samotného Baltského mora, ktorého eutrofizácia je spôsobovaná najmä fosforom a dusíkom, tieto masy vôd musia byť považované za citlivé na tieto dve živiny. Všetky tieto čističky teda musia okrem fosforu zavádzať náročnejšie čistenie dusíka v zmysle článku 5 odsekov 2, 3 a 5 smernice 91/271 (ďalej len „terciárne čistenie“).

25 Komisia pripúšťa, že vody Botnickej zátoky sú citlivé výlučne na fosfor, ale zastáva názor, že táto zátoka nemôže byť posudzovaná oddelene, keďže živiny, vrátane dusíka, sú z jej morského bazénu prenášané do iných častí Baltského mora. Komisia, vychádzajúc najmä zo správy, ktorú na jej žiadosť v roku 2003 vypracoval Water Research Center a ktorá sa týka prebratia smernice 91/271 vo Švédsku (ďalej len „správa z roku 2003“), zastáva názor, že vody Botnického mora sú prinajmenšom čiastočne citlivé na dusík. Vlievanie vôd pochádzajúcich z Botnickej zátoky a z Botnického mora do samotného Baltského mora teda prináša prenos značného množstva dusíka.

26 Nakoniec, pokiaľ ide o čističky uvedené v prílohe 4 vyjadrenia Švédskeho kráľovstva k žalobe, ktoré tento členský štát považuje za vyhovujúce požiadavkám smernice 91/271, ani pri týchto nebolo potrebné pristúpiť k odstraňovaniu dusíka, keďže prirodzené zachytávanie je natoľko významné, že ich vypúšťanie neprispieva k eutrofizácii pobrežných vôd. Vo svojom vyjadrení vedľajšieho účastníka Fínska republika v tejto súvislosti dodáva, že takýto proces prírodnej asanácie môže byť v súlade s uvedenou smernicou zohľadnený pri posudzovaní, či je odstraňovanie dusíka potrebné. Pokiaľ ide o Komisiu, tá uvádza, že miery zachytávania uvádzané Švédskym kráľovstvom neumožňujú dostatočné odstraňovanie dusíka a že jeho výpočty sa zakladajú na priemernom znížení obsahu dusíka, čo smernica 91/271 neumožňuje. Zachytávanie teda nemôže byť považované za zodpovedajúce požiadavkám stanoveným v prílohe I tabuľke 2 uvedenej smernice, týkajúcej sa postačujúcej a stálej úrovne čistenia.

27 Vo svojej replike Komisia uvádza, že z požiadavky zabezpečiť vysokú úroveň ochrany založenej na zásadách predchádzania škodám a prevencie, stanovenej pre politiku Spoločenstva v oblasti životného prostredia v článku 174 ods. 2 ES a potvrdenej v ustálenej judikatúre, vyplýva, že je potrebné uprednostniť nápravu škôd na životnom prostredí prioritne pri zdroji. V tejto súvislosti Komisia zastáva názor, že Švédske kráľovstvo nepreukázalo, že odstraňovanie dusíka z vnútrozemských vôd, ako aj z pobrežných vôd nevedie k zlepšeniu úrovne eutrofizácie v Baltskom mori.

28 Švédske kráľovstvo v tejto súvislosti reaguje tým, že odstraňovanie dusíka v prípadoch, keď to miestna situácia nevyžaduje, môže podporovať rozvoj cyanobaktérií. Za takýchto

okolností, keďže Komisia nepredložila dôkaz o tom, že miestna situácia si vyžaduje odstraňovanie dusíka, zásada predchádzania škodám vedie skôr k nevykonávaniu takéhoto odstraňovania.

Posúdenie Súdnym dvorom

29 Z článku 5 ods. 2 smernice 91/271 vyplýva, že všetky komunálne odpadové vody pochádzajúce z aglomerácií s p. k. viac než 10 000, ktoré sú vypúšťané do citlivej oblasti, musia byť najneskôr do 31. decembra 1998 predmetom náročnejšieho čistenia ako toho, ktoré je uvedené v článku 4 uvedenej smernice.

30 V tejto súvislosti Súdny dvor už rozhodol, že pre to, či existuje vypúšťanie v zmysle článku 5 ods. 2 smernice 91/271, je irelevantné, či sú odpadové vody vypúšťané do citlivej oblasti priamo alebo nepriamo (pozri v tomto zmysle rozsudok z 25. apríla 2002, Komisia/Taliansko, C-396/00, Zb. s. I-3949, body 29 až 32). Ako poznamenala generálna advokátka v bode 72 návrhov, toto je v súlade s vysokou úrovňou ochrany, ku ktorej smeruje politika Spoločenstva v oblasti životného prostredia v zmysle článku 174 ods. 2 ES.

31 Identifikovanie citlivých oblastí môže byť podľa znenia prílohy II A smernice 91/271 založené na eutrofizácii, odoberaní pitnej vody alebo na požiadavkách iných smerníc.

32 V prejednávanej veci je nesporné, že v roku 1994 Švédske kráľovstvo identifikovalo všetky svoje vody ako oblasti citlivé na eutrofizáciu a že všetky čističky tohto členského štátu vykonávajú priamo alebo nepriamo vypúšťanie do týchto oblastí.

33 Z pripomienok predložených účastníkmi konania vyplýva, že vo všeobecnosti jedna zo živín, či už ide o fosfor, alebo dusík, je v pomere k druhej prítomná v menšom množstve a že tento rozdiel v množstve obmedzuje tvorbu rias. Táto látka sa preto nazýva „limitujúci faktor“. Vody jednej oblasti môžu byť citlivé na jednu alebo druhú z týchto látok, alebo na obe. Pristúpenie k znižovaniu fosforu a/alebo dusíka v závislosti od citlivosti uvedených vôd teda umožňuje obmedziť tvorbu rias.

34 Všetky švédske vody boli považované za citlivé na eutrofizáciu z dôvodu vypúšťania fosforu. Iba pobrežné vody nachádzajúce sa medzi nórskou hranicou a obcou Norrtälje boli identifikované ako citlivé na eutrofizáciu alebo na nebezpečenstvo eutrofizácie spôsobenej vypúšťaním dusíka.

35 V rozpore s tým, čo uvádza Komisia, je teda potrebné konštatovať, že Švédske kráľovstvo v rámci identifikovania citlivých oblastí spresnilo, aké živiny musia byť podľa znenia prílohy I tabuľky 2 smernice 91/271 odstraňované pri vypúšťaní komunálnych odpadových vôd do švédskych vnútrozemských vôd. Ako uvádza Švédske kráľovstvo, v tejto súvislosti sa nerobil nijaký rozdiel medzi pobrežnými vodami a vnútrozemskými vodami.

36 Okrem toho článok 5 ods. 3 smernice 91/271 určuje, akým predpisom je podriadené terciárne čistenie vypúšťaných odpadových vôd v takýchto citlivých oblastiach. Z tohto ustanovenia v spojení s ustanoveniami, na ktoré odkazuje, vyplýva, že vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd do citlivých oblastí, ktoré sú predmetom eutrofizácie, musí spĺňať požiadavky uvedené v tabuľke 2 prílohy I tejto smernice.

37 Súdny dvor už rozhodol, že tieto predpisy sa uplatňujú s výhradou prílohy II A písm. a) druhého pododseku smernice 91/271 (rozsudok z 23. septembra 2004, Komisia/Francúzsko, C-280/02, Zb. s. I-8573, body 104 a 105). Bod ii) tohto ustanovenia uvádza, že pokiaľ ide o pobrežné vody, pri ktorých sa zistila slabá výmena vody alebo ktoré

prijímajú veľké množstvá živín, pre veľké aglomerácie je potrebné začleniť odstraňovanie fosforu a/alebo dusíka, pokiaľ sa nedá preukázať, že odstraňovanie nemá účinok na úroveň eutrofizácie.

38 Tabuľka 2 prílohy I tejto smernice sa týka zníženia obsahu fosforu a dusíka v komunálnych odpadových vodách. Podľa znenia tejto tabuľky sa v závislosti od miestnej situácie stanovuje uplatnenie jedného parametra alebo oboch. Či teda má byť znižovaný obsah dusíka alebo fosforu, alebo oboch látok, závisí od miestnej situácie. Členský štát sa teda môže rozhodnúť uplatňovať hodnotu koncentrácie alebo percento zníženia.

39 Je potrebné uviesť, že Komisia a Švédske kráľovstvo sa zhodujú na skutočnosti, že eutrofizácia Baltského mora predstavuje závažný problém životného prostredia a že tento fenomén je vyvolaný zvýšenou koncentráciou dusíka a fosforu, dvoch látok, ktoré sú však pre život v mori nevyhnutné.

40 Ako uvádza Švédske kráľovstvo, neexistuje jednotné riešenie problému eutrofizácie pre celé Baltské more.

41 Za takýchto okolností zo spisu vyplýva, že opatrenia, ktoré by bolo potrebné prijať na obmedzenie eutrofizácie v jednej alebo v inej časti Baltského mora, nie sú rovnaké. Smernica 91/271 v tejto súvislosti uvádza, že členské štáty posudzujú na základe miestnej situácie látky — fosfor a/alebo dusík —, ktoré prispievajú k eutrofizácii, a v súlade s týmto posúdením prijímajú primerané opatrenia na čistenie.

42 Smernica 91/271 teda automaticky nevyžaduje zníženie obsahu dusíka, hoci sú odpadové vody z čističky komunálnych odpadových vôd vypúšťané do zberných vôd

nachádzajúcich sa v citlivej oblasti. Rozhodujúcim pre určenie, či dusík a/alebo fosfor musia byť odstraňované, je dôvod citlivosti týchto vôd v spojení so skúmaním miestnej situácie.

43 Preto nemožno súhlasiť s výkladom, ktorý uvádza Komisia, podľa ktorého samotná skutočnosť, že dopadové vody vypúšťané z čističky komunálnych odpadových vôd ústia do citlivej morskej oblasti, umožňuje konštatovať, že smernica 91/271 vyžaduje terciárne čistenie dusíka. Podľa článku 5 ods. 5 uvedenej smernice závisí povinnosť znížiť obsah dusíka od miery, v akej vypúšťané odpadové vody z čističiek komunálnych odpadových vôd, ktoré sa nachádzajú v povodiach vlievajúcich sa do citlivých morských oblastí, prispievajú k ich znečisťovaniu.

44 Keďže určenie limitujúceho faktora nie je výlučne spojené s citlivosťou zberných vôd, ale tiež s existenciou znečisťujúceho účinku vypúšťania na tieto vody, nie je možné tvrdiť, ako to v podstate robí Komisia, že keďže Baltské more trpí silnou eutrofizáciou spôsobenou dusíkom, ako aj fosforom a keďže väčšina švédskych vnútrozemských vôd sa vlieva do tohto mora, švédske jazerá a rieky, ako aj pobrežné vody musia byť považované za citlivé na obe látky.

45 Z týchto úvah vyplýva, že v rozpore s tým, čo uvádza Komisia, smernica 91/271 nestanovuje všeobecnú povinnosť vyžadovať terciárne čistenie dusíka pri vypúšťaní odpadových vôd z každej čističky komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000.

46 Keďže smernica 91/271 ukladá zníženie obsahu fosforu a/alebo dusíka v závislosti od miestnej situácie, teda od citlivosti zberných vôd na jednu alebo druhú z týchto živín, a existencie znečisťujúceho účinku vypúšťania na tieto vody, je možné pristúpiť k spoločnému skúmaniu predmetných čističiek, ktoré vypúšťajú odpadové vody do toho istého povodia.

47 Okrem toho, bez ohľadu na to, či by bolo priame alebo nepriame, vypúšťanie odpadových vôd z čističiek komunálnych odpadových vôd, ktoré sa nachádzajú v tom istom povodí vlievajúcom sa do citlivej oblasti, podlieha podľa článku 5 ods. 5 smernice 91/271 požiadavkám uplatniteľným na citlivé oblasti, iba ak toto vypúšťanie prispieva k znečisteniu tejto oblasti. Musí teda existovať príčinná súvislosť medzi uvedeným vypúšťaním a znečistením citlivých oblastí.

48 So zreteľom na tieto úvahy je potrebné skúmať, či Komisia preukázala existenciu takejto súvislosti.

49 Je potrebné pripomenúť, že podľa ustálenej judikatúry je v rámci konania o nesplnenie povinnosti podľa článku 226 ES úlohou Komisie, aby preukázala existenciu uplatňovaného nesplnenia povinnosti. Komisia musí predložiť Súdnemu dvoru podklady potrebné na to, aby preveril existenciu tohto nesplnenia povinnosti, pričom sa nemôže oprieť o žiadny predpoklad (pozri najmä rozsudky z 25. mája 1982, Komisia/Holandsko, 96/81, Zb. s. 1791, bod 6, a z 26. apríla 2007, Komisia/Taliansko, C-135/05, Zb. s. I-3475 bod 26).

50 Okrem toho, pokiaľ Komisia poskytla dostatok podkladov umožňujúcich preukázať skutočnosti, ktoré nastali na území žalovaného členského štátu, prináleží tomuto členskému štátu, aby podstatným spôsobom a detailne poprel takto predložené údaje a následky, ktoré z nich plynú (pozri v tomto zmysle rozsudky z 22. septembra 1988, Komisia/Grécko, 272/86, Zb. s. 4875, bod 21, ako aj z 9. novembra 1999, Komisia/Taliansko, C-365/97, Zb. s. I-7773, body 84 a 86).

51 Po prvé, pokiaľ ide čističky uvedené v zmenenej prílohe 1, Komisia potvrdzuje, bez toho, aby to preukázala, že na jednej strane čističky Eslöv, Kristianstad a Jönköping nie sú vybavené na znižovanie obsahu dusíka z komunálnych odpadových vôd, ktoré čistia. Na druhej strane sa Komisia obmedzuje na tvrdenie, že dusík nebol odstraňovaný z odpadových vôd aglomerácií Hönö, Strömstad, Lidköping, Sävsjö, Borgholm, Bjuv, Svedala, Klippan, Torekov a Åmål.

52 Za týchto okolností Súdny dvor nemá k dispozícii dostatok údajov, ktoré by mu umožnili presne posúdiť rozsah porušenia práva Spoločenstva, ktoré sa vytýka Švédskemu kráľovstvu, a overiť existenciu nesplnenia povinností, ktoré uvádza Komisia (pozri rozsudok z 26. apríla 2007, Komisia/Fínsko, C-195/04, Zb. s. I-3351, bod 32).

53 Pokiaľ ide v druhom rade o čističky uvedené v zmenených prílohách 2 a 3, je potrebné pripomenúť, že v rámci konania o nesplnenie povinnosti Súdnemu dvoru prislúcha určiť, či vytýkané nesplnenie povinnosti existuje alebo nie, dokonca aj ak dotknutý štát nesplnenie povinnosti vôbec nepopiera (pozri v tomto zmysle rozsudky z 15. januára 2002, Komisia/Taliansko, C-439/99, Zb. s. I-305, bod 20, a z 23. februára 2006, Komisia/Nemecko, C-43/05, bod 11).

54 Je potrebné poznamenať, že samotné Švédske kráľovstvo uznalo, že v tejto súvislosti si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vyplývajú v zmysle smernice 91/271. Tento členský štát potvrdzuje, že k uplynutiu lehoty uvedenej v odôvodnenom stanovisku čističky uvedené v zmenených prílohách 2 a 3 nespĺňali požiadavky uplatniteľné podľa prílohy I uvedenej smernice. Najmä z odpovedí Švédskeho kráľovstva na písomné otázky vyplýva, že na jednej strane čističky uvedené v zmenenej prílohe 2 nedisponovali špecifickou technológiou na odstraňovanie dusíka. Na druhej strane Švédske kráľovstvo pripustilo, že čističky uvedené v zmenenej prílohe 3 disponovali špecifickou technológiou na odstraňovanie dusíka, ale že vypúšťanie dusíka pochádzajúce z týchto čističiek je natoľko závažné, že dokonca aj v prípade vysokého percenta zachytávania prispieva k eutrofizácii.

55 Dokonca za predpokladu, že žaloba Komisie by zaujala celkový prístup vo vzťahu ku všetkým vypúšťaniam z čističiek komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií, ktorých p. k. je viac než 10 000 a ktoré prenikajú priamo do citlivých oblastí alebo ich povodí, táto skutočnosť nebráni tomu, aby nesplnenie povinnosti mohlo byť uznané vo vzťahu k niektorým z týchto čističiek. Tento záver podporuje okolnosť, že Švédske kráľovstvo, pripúšťajúc, že čističky uvedené v zmenených prílohách 2 a 3 nespĺňajú požiadavky uplatniteľné podľa prílohy 1 smernice 91/271, výslovne uviedlo, že voči tejto časti žaloby Komisie nenamieta.

56 Z uvedeného vyplýva, že Švédske kráľovstvo si nesplnilo povinnosti vyplývajúce zo smernice 91/271, pokiaľ ide o vypúšťanie dusíka z čističiek uvedených v zmenených prílohách 2 a 3.

57 Po tretie, pokiaľ ide o čističky vymenované v prílohe 4 vyjadrenia Švédskeho kráľovstva k žalobe na jednej strane a čističky vymenované v prílohe 5 tohto vyjadrenia na strane druhej, pre ktoré nie je potrebné žiadne špecifické vybavenie na odstraňovanie dusíka, pretože ich vypúšťanie neprispieva k eutrofizácii citlivých oblastí, je potrebné skúmať, či Komisia preukázala, že vypúšťanie odpadových vôd z uvedených čističiek prispieva k eutrofizácii týchto oblastí.

58 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, ako vyplýva zo spisu, že uvedené čističky sú rozdelené do povodí, ktorých zberné vody sú na jednej strane Botnický záliv, predstavujúci jedno rameno Baltského mora, a na druhej strane samotné Baltské more.

O čističkách, ktoré vypúšťajú odpadové vody do Botnického zálivu

59 Niektoré z čističiek, ktoré sú uvedené v prílohe 5 vyjadrenia Švédskeho kráľovstva k žalobe, vypúšťajú odpadové vody priamo alebo nepriamo do Botnickej zátoky, iné ich zase vypúšťajú priamo alebo nepriamo do Botnického mora. Je teda možné skúmať všetky predmetné čističky, ktoré vypúšťajú odpadové vody do toho istého povodia.

60 Po prvé čističky komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktoré vypúšťajú odpadové vody priamo do Botnickej zátoky, sú čističky

Haparanda, Luleå, Piteå, Skellefteå a Umeå, a do povodia Botnickej zátoky sú to čističky Kiruna, Gällivare a Boden.

61 Účastníci konania sa zhodujú na konštatovaní, že Botnická zátoka je jedinou významnou oblasťou Baltského mora, ktorá vo všeobecnosti nie je dotknutá eutrofizáciou. Okrem toho Komisia uznáva, že fosfor je v Botnickej zátoke limitujúcim faktorom.

62 Za týchto okolností Komisia nepreukázala, že z dôvodu situácie v Botnickej zátoke malo Švédske kráľovstvo vyžadovať terciárne čistenie dusíka v každej čističke komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktorá vypúšťa odpadové vody do Botnickej zátoky.

63 Po druhé čističky komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktoré vypúšťajú odpadové vody priamo do Botnického mora, sú čističky Örnsköldsvik, Härnösand, Timrå, Sundsvall, Hudiksvall, Söderhamn a Gävle, a do jeho povodia sú to čističky Sollefteå, Östersund, Åre, Ljusdal, Bollnäs, Mora, Falun, Borlänge, Avesta a Sandviken.

64 Účastníci konania sa rozchádzajú na jednej strane v otázke existencie eutrofizácie, ako aj v určení limitujúceho faktoru v Botnickom mori a na druhej strane v otázke existencie a prípadných účinkov prenosu dusíka pochádzajúceho z Botnického zálivu a prenikajúceho až do samotného Baltského mora.

— O existencii eutrofizácie a o určení limitujúceho faktora v Botnickom mori

65 Podľa výsledkov štúdií pripojených k spisu Švédskym kráľovstvom je Botnický záliv, vrátane Botnického mora, jediným subregiónom Baltského mora, ktorý nevykazuje zjavné znaky eutrofizácie.

66 Komisia zakladá svoje tvrdenie, podľa ktorého je v Botnickom mori dusík limitujúcim faktorom eutrofizácie, na správe z roku 2003.

67 Táto správa však zdôrazňuje, že vo všeobecnosti sa pripúšťa, že v otvorených vodách Botnického zálivu neexistuje problém eutrofizácie.

68 Z uvedeného vyplýva, že Komisia nepreukázala, že dusík je významným limitujúcim faktorom eutrofizácie v otvorených vodách Botnického mora.

69 Podľa záverov správy z roku 2003 je eutrofizácia problémom v samotnom Baltskom mori, v Cattégat, Sund a v pobrežných oblastiach Botnického mora, kde je výmena vody slabá a obsah živín zvýšený.

70 Pokiaľ ide o pobrežné vody, správa z roku 2003 potvrdzuje, že sú postihnuté eutrofizáciou spôsobenou slabou výmenou vody a vysokým obsahom živín. Okrem toho táto správa uvádza, že fosfor je v švédskych pobrežných vodách základným limitujúcim faktorom.

71 V tejto súvislosti je potrebné zohľadniť bod ii) prílohy II A písm. a) druhého pododseku smernice 91/271, podľa ktorého, pokiaľ ide o pobrežné vody, pri ktorých sa zistila slabá výmena vody alebo ktoré prijímajú veľké množstvá živín, v takýchto oblastiach má vypúšťanie z malých aglomerácií obvykle menší význam, ale pre veľké aglomerácie je potrebné začleniť odstraňovanie fosforu a/alebo dusíka, pokiaľ sa nedá preukázať, že odstraňovanie nemá účinok na úroveň eutrofizácie.

72 Správa z roku 2003 v tejto súvislosti uvádza, že pretrvávajú pochybnosti o účinnosti odstraňovania dusíka, a potvrdzuje, že zníženie obsahu dusíka v častiach Baltského mora, kde je limitujúcim faktorom fosfor, má na eutrofizáciu iba obmedzený účinok.

73 Okrem toho Švédske kráľovstvo uvádza, bez toho, aby Komisia predložila opačné dôkazy, že dôsledkom odstraňovania dusíka by bolo to, že prenos dusíka z Botnickej zátoky do Botnického mora by sa znížil približne o 19 ton, čo predstavuje menej než 0,1 % celkového prenosu dusíka medzi týmito dvomi morskými oblasťami. Účinok odstraňovania dusíka v Botnickom zálive na úroveň eutrofizácie samotného Baltského mora by bol teda nepatrný.

74 Za takýchto okolností je potrebné konštatovať, že Komisia nepreukázala, že z dôvodu situácie v Botnickom mori malo Švédske kráľovstvo zaviesť terciárne čistenie dusíka, ktorý obsahujú odpadové vody vypúšťané z každej čističky komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktoré sa vlievaj do Botnického mora.

— O existencii a prípadných účinkoch prenosu dusíka pochádzajúceho z Botnického zálivu a prenikajúceho až do samotného Baltského mora

75 Komisia uvádza, že medzi rôznymi morskými oblasťami je prenášané v každom prípade významné množstvo živín. Týmto spôsobom sa 62 % celkového množstva dusíka vypúšťaného priamo alebo nepriamo do Botnickej zátoky následne vlieva do Botnického mora, ktoré je morskou oblasťou, kde dusík predstavuje významný limitujúci faktor.

76 Na jednej strane je pravda, ako to uvádza Komisia a Švédske kráľovstvo, že povinnosť odstraňovať dusík je potrebné posudzovať v celkovej perspektíve, zvažujúc zároveň citlivosť vnútrozemských vôd a pobrežných zberných vôd. Je však potrebné uviesť, že pojem povodie má hranice. V tejto súvislosti treba poznamenať, že na pojednávaní Komisia pripustila, že na rozdiel od toho, čo vyplýva z bodu 44 jej repliky, netvrdí, že Botnická zátoka a Botnické more môžu byť považované za povodia samotného Baltského mora.

77 Na druhej strane, pokiaľ ide o tvrdenie Švédskeho kráľovstva podľa ktorého je výmena vody medzi Botnickou zátokou, Botnickým morom a samotným Baltským morom mimoriadne obmedzená, je potrebné poznamenať, ako to vyplýva zo spisu predloženého Súdnemu dvoru, že Baltské more je plytkým morom, čo nepodporuje výmenu vôd. Okrem toho z prílohy 11 vyjadrenia Švédskeho kráľovstva k žalobe, ktorá uvádza topografiu Baltského mora, vyplýva, že medzi Botnickou zátokou a Botnickým morom je výmena vody obmedzená prirodzenými prekážkami, ktoré sa nachádzajú na severe súostrovia Kvarken. Podľa tejto mapy sú Botnická zátoka a Botnické more prepojené podmorskými útesmi, nad ktorými je maximálna hĺbka vody iba 25 metrov. Toto konštatovanie je potvrdené prílohou 12 tohto vyjadrenia, ktorá ukazuje profil dna Baltského mora.

78 Za týchto okolností je potrebné konštatovať, že Komisia nepreukázala, že neexistuje žiadna fyzická bariéra obmedzujúca prenikanie dusíka medzi relevantnými morskými oblasťami.

79 Okrem toho, ako poznamenala generálna advokátka v bode 93 návrhov, Botnické more je skutočnou studňou pre dusík. Navyše v správe z roku 2003 sa pripúšťa, že problémy eutrofizácie spojené s dusíkom v Botnickom zálive sú menšie a že iba malé množstvo dusíka preniká až do samotného Baltského mora. Prítomnosť podmorských útesov a zúženie Botnického zálivu pri Alandských ostrovoch navádzajú tiež na myšlienku, že prenos vody, a teda dusíka, takáto topografia nepodporuje.

80 Preto, hoci existuje prenikanie dusíka medzi Botnickým zálivom a samotným Baltským morom, Komisia nepreukázala, že vlievanie vôd Botnickej zátoky a Botnického mora do samotného Baltského mora prináša prenos významnej miery znečistenia dusíkom pochádzajúcim zo severných regiónov Švédska, ktorých čističky nevykonávajú odstraňovanie dusíka.

81 V tejto súvislosti je potrebné konštatovať, že účastníci konania sa zhodujú na okolnosti, že približne 11 % celkového množstva dusíka, ktorý sa nachádza v Botnickom mori, sa vlieva do samotného Baltského mora.

82 Ako však vyplýva z dokladov v spise a pripomienok formulovaných Švédskym kráľovstvom počas pojednávania, ako to uvádza tento členský štát, relevantným percentuálnym podielom je percentuálny podiel, ktorý predstavuje množstvo dusíka vypúšťané čističkami komunálnych odpadových vôd aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktoré vypúšťajú odpadové vody do Botnického zálivu, prenášané do Baltského mora. Naopak celkový tok dusíka nemôže v danom prípade byť považovaný za prvok relevantný pre rozhodnutie, či dusík pochádzajúci z uvedených čističiek má podliehať terciárnemu čisteniu.

83 Z podkladov v spise totiž možno vyvodiť záver, že živiny, medzi nimi dusík, pochádzajú z mnohých ľudských činností a dostávajú sa nakoniec do mora prostredníctvom po prvé atmosférických emisií a spádov, ktoré z nich vyplývajú, ktoré sa dotýkajú priamo mora

alebo suchozemských oblastí povodí, po druhé vypúšťania zo zdrojov nachádzajúcich sa pozdĺž pobrežia alebo pochádzajúcich z povodí a po tretie zo strát rozptýlených zdrojov.

84 V tejto súvislosti spisové podklady umožňujú na jednej strane stanoviť, že veľká časť množstva dusíka prítomného v Botnickom zálive pochádza z rozptýlených zdrojov. Na druhej strane ľudskou činnosťou, ktorá zodpovedá za najväčšiu časť vypúšťania dusíka, je v rámci tejto kategórie poľnohospodárstvo.

85 Z toho vyplýva, že množstvo dusíka vypúšťané čističkami komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000 nezodpovedá podielu dusíka uvádzanému Komisiou.

86 Za týchto okolností je ťažké rozlíšiť, čomu zodpovedá podiel prenosu 62 % uvádzaný Komisiou. Takýto podiel nemôže v žiadnom prípade zodpovedať množstvu dusíka, ktoré obsahujú odpadové vody vypúšťané z čističiek komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000.

87 Podľa pripomienok Švédskeho kráľovstva na pojednávaní percentuálny podiel prenosu dusíka, ktorý zahŕňa výlučne vypúšťanie tejto živiny pochádzajúce z predmetných čističiek, dosahuje približne 1,2 %.

88 Za takýchto okolností Komisia nepreukázala, že prenos dusíka pochádzajúceho zo švédskych čističiek čistiacich komunálne odpadové vody aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktoré vypúšťajú odpadové vody do Botnického zálivu, do samotného Baltského mora môžu byť kvalifikovaný ako významný v zmysle judikatúry, podľa ktorej prítok dusíka vytváraný komunálnymi odpadovými vodami vlievajúcimi sa do eutrofizovaných vôd môže byť považovaný za významný, pokiaľ predstavuje približne 10 % celkového prítoku dusíka (pozri v tomto zmysle rozsudok Komisia/Francúzsko, už citovaný, bod 77).

89 Okrem toho komisia Helcom, ktorá patrí pod dohovor o Baltskom mori, na stretnutí ministrov v Krakove 15. novembra 2007 schválila akčný plán pre Baltské more (Helcom Baltic Sea Action Plan). Tento plán, ktorý bol počas pojednávania predmetom rozpravy, stanovuje strop pre vypúšťanie dusíka a fosforu, ako aj nevyhnutné zníženie obsahu dusíka a fosforu v rozličných častiach Baltského mora. Vyplýva z neho, že pokiaľ ide o Botnickú zátoku a Botnické more, nie je potrebné znížiť obsah dusíka.

90 Hoci je pravda, že súčasne tento akčný plán stanovuje zníženie objemu dusíka v samotnom Baltskom mori do výšky 94 000 ton za rok, je potrebné poznamenať, že tento predpis sa netýka Švédskeho kráľovstva. Naopak týka sa štátov, ktoré sa nachádzajú v oblasti povodia samotného Baltského mora.

91 Za týchto okolností je potrebné konštatovať, že Komisia nepredložila dôkaz na jednej strane o tom, že vypúšťanie dusíka pochádzajúce z vnútrozemských vôd a pobrežných vôd Botnickej zátoky prispieva k eutrofizácii Botnického mora, a na druhej strane, že dusík predstavuje hlavný limitujúci faktor eutrofizácie v Botnickom mori.

92 Z uvedeného vyplýva, že Komisia nepreukázala, že množstvo dusíka, ktoré pochádza z čističiek komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktoré vypúšťajú odpadové vody do Botnického zálivu, prispieva k eutrofizácii samotného Baltského mora. Komisia teda nepredložila dôkaz o tom, že Švédske kráľovstvo malo zaviesť terciárne čistenie dusíka v každej čističke komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktoré vypúšťajú odpadové vody do Botnického zálivu.

93 Za týchto okolností je potrebné konštatovať, že Komisia nepredložila dôkaz o tom, že Švédske kráľovstvo si nesplnilo povinnosti, ktoré mu vznikajú podľa smernice 91/271,

pokiaľ ide o každú čističku komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, ktorá vypúšťa odpadové vody do Botnického zálivu.

O čističkách, ktoré vypúšťajú odpadové vody do povodia samotného Baltského mora

94 Pokiaľ ide o vypúšťanie odpadových vôd z čističiek uvedených v prílohe 4 vyjadrenia Švédskeho kráľovstva k žalobe, ktoré sa nachádzajú na území južného Švédska a ktoré čistia komunálne odpadové vody pochádzajúce z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000, nachádzajúcich sa v povodí, ktorého vody sú odvedené do pobrežných vôd medzi nórskou hranicou a obcou Norrtälje citlivých na dusík, Švédske kráľovstvo uvádza, že terciárne čistenie dusíka nie je potrebné, keďže fenomén prirodzeného zachytávania umožňuje dostatočné odstraňovanie tejto živiny.

95 V tejto súvislosti zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že zachytávanie je prirodzený proces pôsobiaci v jazerách a vo vodných tokoch, ktoré zachytávajú väčšiu časť vypúšťaného dusíka a premieňajú ho na neškodný plyn, čo rovnako zodpovedá postupu, ktorý sa používa pri odstraňovaní dusíka čističkami. K zachytávaniu dochádza najmä vo vodných nádržiach, kde sa prúdenie vody spomalí a čas uloženia trvá obvykle roky. K tomuto fenoménu dochádza tak, že dusík je odstraňovaný buď s organickými látkami v sedimentoch dna jazerných vodných nádrží, alebo procesom nitrifikácie/denitrifikácie mikróbov ako plynný dusík v atmosfére.

96 Komisia nepopiera, že zachytávanie je chemický proces, ku ktorému dochádza vo vode a ktorý znižuje koncentráciu dusíka, ale uvádza, že tento proces nemôže byť používaný ako náhrada odstraňovania dusíka čističkami stanoveného smernicou 91/271, pretože

to odporuje zásade predchádzania škodám. Komisia okrem toho zastáva názor, že proces zachytávania dusíka neumožňuje jeho trvalé odstraňovanie a je predmetom sezónnych zmien.

97 Na úvod je potrebné konštatovať, že žiadne ustanovenie smernice 91/271 nebráni tomu, aby prirodzené zachytávanie dusíka mohlo byť považované za metódu odstraňovania dusíka z komunálnych odpadových vôd.

98 Pokiaľ ide o tvrdenie uvádzané Komisiou, podľa ktorého je proces zachytávania dusíka príliš nestabilný na to, aby ho bolo možné zohľadniť, je potrebné poznamenať, že Švédske kráľovstvo uviedlo, že výpočet vypúšťania každej aglomerácie do citlivých pobrežných vôd sa zakladá na skutočnom vypúšťaní aglomerácie v spojení s zachytávaním vypočítaným individuálne. Použitá metóda zahŕňa výsledky skutočných výsledkov obsahu dusíka v rozličných vodných tokoch a výpočty sú obvykle založené na programe opatrení vykonávaných v obdobiach až desiatich rokov. Z toho vyplýva, že tieto výpočty zohľadňujú tiež dusík, ktorý sa vracia do vody, a teda tento výsledok vyjadruje čisté zachytávanie, ktoré zahŕňa všetok dusík, vrátane toho, ktorý bol zachytený predtým a ktorý bol nanovo uvoľnený.

99 V nadväznosti na to je potrebné poznamenať, že samotná správa z roku 2003 pripúšťa, že prirodzené zachytávanie predstavuje legálne prípustnú možnosť.

100 Nakoniec je potrebné pripomenúť, ako bolo poznamenané v bode 47 tohto rozsudku, že musí existovať adekvátna príčinná súvislosť medzi vypúšťaním a znečistením citlivých oblastí. Preto, hoci vody samotného Baltského mora sú postihnuté eutrofizáciou spôsobenou najmä dusíkom, pokiaľ Komisia nepreukázala, že vypúšťanie dusíka z čističiek komunálnych odpadových vôd pochádzajúcich z aglomerácií s p. k. viac ako 10 000 do samotného Baltského mora prispieva k eutrofizácii tohto mora, terciárne čistenie dusíka pre každú z týchto čističiek nemožno vyžadovať.

101 Okrem toho, ako to poznamenala generálna advokátka v bode 82 návrhov, tabuľka 2 prílohy I smernice 91/271 si v rámci terciárneho čistenia vyžaduje nie úplné vyčistenie, ale pokiaľ ide o dusík, buď zníženie obsahu umožňujúce dosiahnuť normu 15 mg/l pre aglomerácie s p. k. medzi 10 000 a 100 000, alebo minimálny percentuálny podiel zníženia od 70 do 80 %. Dôsledkom nepriameho vypúšťania dusíka do vôd citlivých na dusík je teda povinnosť odstraňovať dusík iba vtedy, ak viac než 30 % dusíka obsiahnutého v komunálnych odpadových vodách z niektorej čističky dosiahne tieto citlivé vody.

102 Je teda potrebné určiť, či Komisia preukázala, že vypúšťanie zo 7 dotknutých čističiek nevyhovuje týmto predpisom.

103 Na úvod, ako to poznamenáva Švédske kráľovstvo, územie tohto členského štátu tvoria početné jazerá a rieky. Švédske kráľovstvo okrem iného dodalo, že uplynie značný čas, než dusík, ktorý je vypúšťaný do vodného systému, dosiahne pobrežie, a teda prirodzený proces oddelenia dusíka vo vypúšťaní prebieha po dlhšiu dobu. Za týchto okolností je potrebné konštatovať, že prírodné charakteristiky švédskeho územia sa zdajú byť podporujúce zachytávanie dusíka.

104 Na jednej strane Švédske kráľovstvo bez toho, aby Komisia odporovala, uviedlo, že klasická čistička vybavená na mechanické, biologické a chemické čistenie vždy vykoná určité zníženie obsahu dusíka, hoci na tento účel nie je špecificky vybavená. Zníženie obsahu dusíka v takejto čističke dosahuje priemerne 30 %. Na druhej strane z informácií v odpovedi Švédskeho kráľovstva na písomné otázky vyplýva, že podľa výpočtov vykonaných v roku 2008 je miera zachytávania dusíka v čističke Filipstad 54 %, čističke Kumla 81 %, čističke Flen 47 %, čističke Nässjö 92 %, čističke Tranås 74 %, čističke Vimmerby 70 % a v čističke Olofström 48 %.

105 Je potrebné konštatovať, že za týchto okolností Komisia nepreukázala, že v každej z čističiek uvedených v prílohe 4 vyjadrenia Švédskeho kráľovstva k žalobe spojené účinky zníženia obsahu dusíka čističkami na jednej strane a prirodzené zachytávanie na druhej strane neumožňujú dosiahnuť minimálnu mieru odstraňovania dusíka vyžadovanú smernicou 91/271.

106 Za týchto okolností je potrebné konštatovať, že Komisia nepredložila dôkaz o tvrdenom nesplnení povinností, pokiaľ ide o predmetné čističky.

107 Z uvedeného vyplýva, že Švédske kráľovstvo si tým, že nezaistilo, aby najneskôr do 31. decembra 1998 vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s p. k. vyšším ako 10 000 uvedených v zmenených prílohách 2 a 3, ktoré preniká priamo do citlivých oblastí alebo ich povodí, zodpovedalo relevantným predpisom prílohy I smernice Rady 91/271, nesplnilo povinnosti vyplývajúce z článku 5 odsekov 2, 3 a 5 uvedenej smernice.

108 V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.

O trovách

109 Podľa článku 69 ods. 2 rokovacieho poriadku účastník konania, ktorý vo veci nemal úspech, je povinný nahradiť trovy konania, ak to bolo v tomto zmysle navrhnuté. Hoci Komisia neuspela vo väčšine svojich žalobných dôvodov, keďže Švédske kráľovstvo nenavrhlo zaviazať Komisiu na náhradu trov konania, je potrebné rozhodnúť tak, že každý z účastníkov znáša svoje vlastné trovy konania.

110 Podľa článku 69 ods. 4 rokovacieho poriadku členské štáty, ktoré do konania vstúpili ako vedľajší účastníci, znášajú svoje vlastné trovy konania.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (tretia komora) rozhodol a vyhlásil:

1. **Švédske kráľovstvo si tým, že nezaistilo, aby najneskôr do 31. decembra 1998 vypúšťanie z čističiek komunálnych odpadových vôd z aglomerácií s p. k. vyšším ako 10 000 uvedených v prílohách 2 a 3 jeho vyjadrenia k žalobe, v znení zmien uskutočnených v duplike, ktoré prenikajú priamo do citlivých oblastí alebo ich povodí, zodpovedali relevantným predpisom prílohy I smernice Rady 91/271/EHS z 21. mája 1991 o čistení komunálnych odpadových vôd, v znení zmien a doplnení smernice Komisie 98/15/ES z 27. februára 1998, nesplnilo povinnosti vyplývajúce z článku 5 odsekov 2, 3 a 5 uvedenej smernice.**

2. **V zostávajúcej časti sa žaloba zamieta.**

3. **Komisia Európskych spoločenstiev, Švédske kráľovstvo a Fínska republika znášajú svoje vlastné trovy konania.**

Podpisy